

До інших заохочувальних та компенсаційних виплат належать виплати індивідуального характеру (наприклад, оплата квартири та найманого житла, гуртожитків, товарів, продуктових замовлень, абонементів у групи здоров'я, передплати на газети та журнали, протезування, суми компенсації вартості виданого працівникам палива у випадках, не передбачених чинним законодавством).

Висновки. Дослідивши структуру фонду оплати праці, ми дійшли висновку, що вона повинна мати соціально-економічний характер на кожному підприємстві. Інструкція зі статистики заробітної плати дає повний перелік виплат, які входять до складу фонду оплати праці, проте через недостатню аналітичність інформації та відсутність детального групування її інформація недостатньо задовольняє потреби системи управління підприємств.

Для вирішення поставленого питання ми розробили класифікацію виплат для кожного виду фонду оплати праці окремо, яка детальніше розкриває сутність та характер виду виплат, які підприємства відносять до того чи іншого виду витрат на оплату праці.

Використання запропонованої структури підвищить рівень аналітичності інформації щодо оплати праці, сформованої у системі бухгалтерського обліку, та, відповідно, ефективність управлінських рішень щодо винагороди працівників за їх працю.

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. – Житомир, 2000. 2. Інструкція зі статистики заробітної плати: Затверджена наказом Міністерства статистики України від 13 січня 2004 року № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> 3. Крищенко К. Удосконалення організаційно-економічного механізму управління оплатою праці // Україна: аспекти праці. – 2007. – № 6. 4. Лишиленко О. Бухгалтерський облік розрахунків за виплатами працівникам // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004 – № 12. – С. 29–30. 5. Лужеренко М.М., Єфремова А.О. Вітчизняний та зарубіжний досвід вдосконалення оплати праці на підприємствах // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 176. – С.19–21. 6. Макконел К.Р. Економикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т.; пер. с англ. 11-го изд. / К.Р. Макконел, С.Л. Брю. – М.: Республика, 1993. – Т.1. – 456 с. 7. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – 17. – 121 с.

УДК 657.1:630.68

Н.С. Котляревська

Національний університет ДПС України

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

© Котляревська Н.С., 2012

Визначено галузеві особливості ведення бухгалтерського обліку щодо об'єктів, характерних для підприємств лісового господарства. Розглянуто важливі елементи облікової політики, які рекомендовано визначати під час формування облікової політики.

In the article defines the branch features of accounting for objects specific to the enterprises of forestry. The important elements of the accounting policy, which is recommended to determine the formation of accounting policy, are considered.

Вступ. Трансформація економіко-правового середовища та ринкові перетворення в Україні супроводжуються реформуванням бухгалтерського обліку. Тому питання формування облікової політики суб'єктів господарської діяльності залишаються актуальними. Тривалий період правила ведення бухгалтерського обліку в Україні не допускали відхилень від положень багатьох інструктивно-нормативних документів. У країнах Західної Європи та США навпаки – намітилася

тенденція переходу від повного регулювання державними органами всіх питань бухгалтерського обліку до встановлення лише загальних правил і принципів. Уніфіковані правила методології бухгалтерського обліку та надання звітної інформації про діяльність підприємств визначені Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Постановка проблеми. В Україні вже сформовано систему бухгалтерського обліку, яка відповідає міжнародним стандартам, враховує правові норми провадження підприємницької діяльності, методологічно і методично забезпечує збір, накопичення інформації та складання достовірної фінансової звітності про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання. Але норми національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку розроблені для підприємств усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ) незалежно від їх галузевої належності та особливостей господарської діяльності. Однією з найгостріших проблем стала переоцінка стереотипів господарювання та перехід на концептуально нові засади формування, використання та обліку виробничих активів економічних суб'єктів. Для лісового господарства України найгострішими є проблеми, пов'язані з необхідністю забезпечити раціональне використання лісових ресурсів, конкурентоспроможність продукції і послуг лісогосподарських та лісопереробних підприємств на внутрішніх і зовнішніх ринках. У межах запропонованих способів та визначених стандартами загальних правил підприємства мають можливість моделювати варіанти відображення облікової інформації відповідно до конкретних обставин. Сукупність принципів, методів і процедур, які використовує підприємство для складання і подання фінансової звітності, становить облікову політику, яку кожне підприємство визначає самостійно. Згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [1] міністерства в межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей, розробляють на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування. Але в лісовому господарстві відсутні будь-які рекомендації на галузевому рівні щодо формування облікової політики об'єктів обліку. Профільний комітет, враховуючи специфіку галузі, особливості технології і організації виробництва, розробив лише спеціалізовані первинні документи, реєстри аналітичного і синтетичного обліку. Тому виникає потреба узагальнити альтернативні підходи, офіційно визнані, та окреслити особливі способи, прийнятні для лісового господарства, щоб узгодити методику формування облікової інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів. В зв'язку з цим актуалізується питання регулювання облікової політики на галузевому рівні, з метою визначення найсуттєвіших процедур і методів обліку для підприємств лісового господарства.

Проблеми теорії і практики формування облікової політики відображено в роботах Т.В. Барановської, П.С. Житнього К.І. Зубко, Е.В. Коваленко, Л.В. Ковальчук, С.Л. Коротаєвої, Л.Д. Лисової, М.С. Пушкаря, А.К. Харькової, Л.З. Шнейдмана, Г.І. Циліорик, К.А. Ягмур. Питання удосконалення організації та методики обліку адміністративних витрат дослідив К.А. Артюшок, окремі важливі елементи облікової політики щодо витрат висвітлили В.О. Озеран та М.Ю. Чік. Проте проблемними залишаються питання організації галузевої системи бухгалтерського обліку, яка потребує ґрунтовних досліджень щодо розроблення методики обліку характерних для лісового господарства об'єктів.

Мета статті. Метою статті є визначення особливостей об'єктів обліку, характерних для підприємств лісового господарства, а також висвітлення деяких аспектів облікової політики підприємств лісового господарства.

Виклад основного матеріалу. Вихід України на світову економічну арену зумовив бурхливий розвиток інтеграційних процесів, які, своєю чергою, вимагають вирішення цілої низки об'єктивно зумовлених внутрішніх завдань в усіх сферах суспільного життя. Ефективний розвиток та економічне зростання підприємств України значною мірою пов'язані з вдосконаленням форм і методів бухгалтерського обліку, як основної інформаційної системи. Узагальнені показники поточного обліку, прийнятні для внутрішніх і зовнішніх користувачів, відображаються у бухгалтерській звітності. Користувачі бухгалтерської звітності повинні мати об'єктивну, неупереджену інформацію про результати діяльності підприємства. Показники звітності можуть мати різні

значення залежно від методу оцінки, вибраного із передбачених національними стандартами. Сукупність принципів, методів і процедур, які підприємство використовує для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, формує облікова політика підприємств.

Відповідно до Листа про облікову політику [2] підприємство самостійно має визначити:

- методи оцінки вибуття запасів;
- періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів;
- порядок обліку (ідентифіковано чи загалом) і розподілу транспортно-заготівельних витрат;
- визначення окремого субрахунка для обліку транспортно-заготівельних витрат;
- методи амортизації необоротних активів;
- вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів;
- метод обліку витрат (використання 8 та/або 9 класу рахунків Плану рахунків бухгалтерського обліку);
- періодичність (період) зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку;
- метод обчислення резерву сумнівних боргів;
- перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів;
- порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- сегменти, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках;
- перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу;
- перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- порядок визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом;
- склад придбаних у результаті систематичних операцій фінансових активів;
- базу розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу;
- поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку;
- переоцінку необоротних активів;
- періодичність відображення відтермінованих податкових активів і відтермінованих податкових зобов'язань;
- виділення на окремий баланс філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів підприємства.

Проте на практиці цей перелік не вичерпаний, оскільки містить елементи переважно методичної складової і недостатньо враховує елементи організаційної і технічної складової облікової політики. Обсяги статті не дають змоги комплексно розглянути усі елементи облікової політики підприємств лісового господарства, тому розглянемо лише деякі з них, які характерні для цієї галузі.

Формування облікової політики передбачає вибір методів, методичних прийомів, способів, правил або процедур стосовно відображення об'єктів бухгалтерського обліку, відносно яких нормативною базою передбачена самостійність підприємств та альтернативні варіанти.

Головними завданнями лісового господарства, зважаючи на принципи сталого розвитку та підвищення екологічного і ресурсного потенціалу лісів, є їх відтворення, охорона та захист. Тому особлива увага на підприємствах лісового господарства повинна приділятися методиці формування показників, які характеризують цей напрям роботи.

Однією із обов'язкових умов для організації виробничого процесу в лісовому господарстві є наявність землі, яка, з одного боку, є предметом і засобом праці для людини, а з іншого – посередником між рослинами та природним середовищем. Особливістю земель лісогосподарського призначення є те, що на них розміщуються ліси (за винятком ділянок, тимчасово або постійно не вкритих лісовою рослинністю), які безпосередньо впливають на їх оцінку і можуть розглядатися як нерухоме майно. Крім того, на організацію обліку істотно впливає те, що землі державної і комунальної власності закріплені за спеціалізованими підприємствами на правах постійного або тимчасового користування.

Лісовий кодекс України визначає, що усі ліси на території України, незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням вони ростуть, та незалежно від права власності на них, становлять лісовий фонд України [3]. Інформація про наявність, стан і рух

лісового фонду нині представлена натуральними показниками щодо площі і запасів деревини, породного і вікового складу, класів бонітету та інших показників. У ринкових умовах виникає необхідність обліку лісового фонду у систему вартісного обліку за видами власності та лісокористувачів. Це дозволить підприємствам лісового господарства порівнювати доходи з витратами на створення та утримання лісів, що є основою для реалізації принципу самофінансування і самокупності. Реалізація цього основного завдання є важливою умовою стійкого управління лісами. Окреслена проблема потребує визнання в лісовому господарстві таких об'єктів бухгалтерського обліку, як земля і лісові ресурси. Тому вважаємо за необхідне розробити галузеву методику бухгалтерського обліку земель лісового фонду, з урахуванням вартісної оцінки наявних на них лісових ресурсів, поточного приросту деревини або її виснаження внаслідок господарської діяльності чи інших факторів. Для цього необхідно визначитись з варіантами відображення землі та лісових ресурсів в бухгалтерському обліку. На нашу думку, можливі два варіанти:

1) земельні ділянки і наявні лісові ресурси, які перебувають у державній власності, відображати у складі нематеріальних активів як право користування майном;

2) землі лісогосподарського призначення, які закріплені за постійними користувачами, і лісові ресурси відображати у складі основних засобів за відповідними субрахунками (наприклад, 101 "Земельні ділянки" або 108 "Багаторічні насадження").

Такий підхід не суперечить чинній нормативній базі, оскільки всі землі лісогосподарського призначення державної власності закріплені на правах постійного користування за спеціалізованими підприємствами, які діють в інтересах і від імені держави. Крім того, під поняттям «право власності» розуміють три основні форми прояву: право володіння, право розпорядження та право користування. На державні підприємства лісового господарства як постійних користувачів покладені функції щодо відтворення лісів, надане виключне право на заготівлю деревини, і, відповідно, на заготовлену ними продукцію та доходи від її реалізації. Це дає підстави стверджувати, що лісові ресурси відповідають умовам визнання їх активами, а саме: отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з їх використанням, і передавання всіх ризиків та майнової відповідальності. Тому результати діяльності довготривалого виробничого процесу, пов'язаного безпосередньо із лісовідтворенням та лісорозведенням, доцільно розглядати як накопичення додаткового капіталу у вигляді деревного приросту та зміни вартості природних ресурсів, придатних для господарського використання.

З огляду на це, формування облікової політики відносно обліку земель і лісових ресурсів повинно передбачати визначення одиниці обліку, методу оцінки, строку корисного використання (експлуатації) лісових ділянок, періодичність їх переоцінки тощо.

Підприємства лісового господарства – це специфічні організаційні структури, котрі займаються посадкою, вирощуванням, доглядом за лісом, а також заготівлю та реалізацією лісової продукції. Проте чинна практика обліку процесу виробництва та визначення собівартості продукції не відповідає економічній сутності зазначених об'єктів обліку, що також потребує переосмислення та методичного регулювання на рівні галузі. Зважаючи на це, виникає потреба на рівні галузі визначити поняття готової продукції, методику обліку процесу виробництва та зміст незавершеного виробництва, а також з метою формування достовірних і зіставних показників доцільно розробити єдину методику їх оцінки.

Сьогодні у практичній діяльності підприємств лісового господарства дотримуються припущення, що в процесі діяльності лісогосподарське виробництво на етапі вирощування лісу взагалі не створює продукції. Продукцією є деревина, отримана в результаті рубок та розкрязування дерев на сортименти. Крім того, в чинних нормативних документах Державного агентства лісових ресурсів України відсутні чіткі визначення готової продукції та незавершеного виробництва. Так, в Інструкції по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України [4] під лісогосподарською продукцією розуміють продукцію лісового господарства, об'єкти та послуги. В Інструкції з обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України [5] також відсутнє визначення готової продукції лісового господарства. Але при перерахуванні видів деревної сировини їх ототожнено з лісопродукцією, хоча у визначенні деревної сировини про лісопродукцію не згадується. Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» [6], яке поширюється і на

підприємства лісового господарства, готовою продукцією вважається продукція, що виготовлена на підприємстві та призначена для продажу і відповідає технічним, якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом.

Особливістю готової продукції у лісовому господарстві є те, що джерелом її утворення є лісові ресурси. Тому узагальнювальним поняттям продукції лісового господарства пропонуємо вважати вилучені з лісу придатні для використання лісові ресурси, які призначені для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання.

Оскільки продукція в лісовому господарстві з'являється на перетині природних процесів, які покладені в основу технологічних, то вважаємо доцільним з метою обліку виробничого процесу розділяти його на етапи створення лісових культур, а саме: вирощування лісового садивного матеріалу, створення молодняків, переведення їх у середньовікові деревостани, пристигаючі, стиглі та перестійні. Поділ процесу виробництва на такі переділи надасть можливість визначитись з термінологією щодо готової продукції за кожним переділом, проаналізувати ефективність лісокультурних заходів та зіставляти витрати з результатами діяльності.

Готова продукція створюється у результаті виробничої діяльності. Характеристика виробничого процесу впливає на визначення об'єктів витрат, що є важливим елементом облікової політики. Усі витрати на виробництво входять до собівартості окремих видів продукції, об'єктів робіт, послуг чи окремих виробів, виготовлених за індивідуальними замовленнями. Велику частку виробничого процесу в лісовому господарстві становлять природні процеси, які здійснюються без безпосередньої участі людини під впливом сил природи, але можуть бути інтенсифіковані за допомогою штучних умов.

У практиці лісового господарства етапом отримання готової продукції є етап рубки, який є завершальним у процесі лісовирощування. Отже, виробничий процес повинен охоплювати увесь період тривалого вирощування лісу, а не лише короткочасний період заготівлі лісопродукції. Саме лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю, відповідають стадії незавершеного виробництва, і повинні підлягати інвентаризації з метою відображення в обліку. Відповідно до Інструкції по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України [4] до незавершеного виробництва лісового господарства належить продукція, що не пройшла всіх стадій, передбачених технологічним процесом. Визначають залишки незавершеного виробництва, проводячи інвентаризацію зрубаних, але не оприбуткованих на нижній склад сортиментів. Оцінку незавершеного виробництва здійснюють на основі нормативних калькуляцій або технологічних карт за встановленими статтями витрат [4]. Тому як елементи облікової політики повинні бути визначені об'єкти та одиниці калькулювання, статті калькуляції, метод обліку витрат стосовно окремих об'єктів, періодичність оцінки незавершеного виробництва тощо.

Виникає також необхідність уточнити склад та порядок здійснення обліку прямих та непрямих витрат лісогосподарського виробництва. Зокрема, витрати на будівництво доріг лісогосподарського призначення, гідролісомеліорацію і лісоосушення, охорону лісів від пошкоджень, пожеж, самовільних порубок, заходи з боротьби з шкідниками і хворобами лісу тощо, є суспільно необхідними витратами для підтримання лісових ресурсів у належному стані, на їх відтворення, підвищення продуктивності лісів відповідно до Інструкції по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України [4] належать до основного виробництва. На нашу думку, їх доцільно збирати на рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» як непрямі витрати замість 23 «Витрати по лісовому господарству» як прямі операційні витрати, оскільки перелічені заходи не створюють окремого виду продукції, а тому їх доцільно розподіляти.

Крім того, до статті калькуляції «Загальновиробничі витрати», відповідної до Інструкції по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України [4] відносяться витрати на обслуговування виробничого процесу до яких належать, зокрема, витрати на сертифікацію лісів. Добре налагоджена екологічна сертифікація лісів в Україні допоможе уникнути нелегального продажу деревини та утриматися на європейському ринку.

Витрати на сертифікацію лісів складаються з двох частин: витрат на сертифікацію продукції і витрат, пов'язаних з проведенням лісового аудиту. Включення витрат на сертифікацію продукції до собівартості продукції лісового господарства в частині змінних загальновиробничих витрат не викликає заперечень. Питання постає стосовно відображення витрат на лісовий аудит, оскільки такі витрати стосуються не тільки до продукції, одержаної в цьому періоді, але і наступних звітних періодів. Тому такі витрати вважаємо за доцільне відображати в обліку окремо від витрат на сертифікацію продукції і розподіляти між вартістю вже одержаної продукції лісового господарства у поточному періоді та запасами лісу на корені.

Тому, в межах облікової політики підприємств лісового господарства, необхідно визначити склад прямих та непрямих витрат, базу розподілу загальновиробничих витрат, враховуючи специфіку технологічного процесу.

Відповідно до Концепції реформування та розвитку лісового господарства [7] ефективне використання лісових ресурсів передбачає визначення заготівлі деревини як кінцевої фази ведення лісового господарства, а реалізацію заготовленої деревини на конкурсних засадах через аукціони і торги. В структурі деяких підприємств лісового господарства є деревообробні, лісохімічні, сільськогосподарські виробництва тощо. Як зазначають М.С. Пушкар та М.Т. Щирба [8], диверсифікація вимагає окремого обліку на виробництво і визначення фінансових результатів від кожного виду діяльності, що дає змогу визначити економічну ефективність кожного з них і зробити прогноз щодо розширення чи звуження цих сфер діяльності в майбутньому. Тому структурні підрозділи, які відповідають іншим сферам діяльності, відмінним від лісового господарства, доцільно відокремлювати через реструктуризацію підприємств, надаючи їм більшої самостійності, а облік витрат діяльності таких підрозділів організовувати за визначеними підприємством субрахунками чи аналітичними рахунками. За наявності мисливських господарств облік затрат на проведення лісгосподарських заходів з охорони і відтворення диких тварин вести аналогічно. Крім того, варіантом може бути відокремлення структурних підрозділів на окремий баланс. Отже, організаційна структура підприємства має велике значення для організації обліку, тому це необхідно враховувати при формуванні облікової політики на підприємстві. Крім того, це питання має бути опрацьоване на рівні галузі.

Що стосується організації бухгалтерського обліку, то останнім часом вище керівництво галузі взяло курс на скорочення облікового персоналу з переходом від часткової централізації до централізованої організації бухгалтерського обліку.

Обліковий процес за часткової централізації здійснює як централізована бухгалтерія лісгоспів, так і обліковий персонал структурних підрозділів – лісництв. На рівні структурного підрозділу здійснюються документальне оформлення проведених операцій, обробка та групування первинних документів стосовно руху запасів, обліку використання робочого часу тощо. Згруповані та зведені дані у формі звітів у встановлені терміни надходять у центральну бухгалтерію, де їх ретельно перевіряють і відображають в системі синтетичного й аналітичного обліку.

Централізована організація бухгалтерського обліку передбачає створення на підприємстві єдиного облікового центру – центральної бухгалтерії, який здійснює весь обліковий процес. Документування операцій проводиться у відповідних господарських підрозділах, і у встановлені графіком документообігу терміни ці документи надходять у центральну бухгалтерію, де після ретельної перевірки та обробки стають підставою для ведення синтетичного та аналітичного обліку.

Проте скорочення облікового штату у структурних підрозділах підприємств лісового господарства може призвести до відсутності контролю у лісництвах за місцем документування операцій, оскільки опрацювання облікової інформації буде здійснюватись централізовано у лісгоспах. Крім того, це призведе до недостатності інформаційного забезпечення лісничих, які є керівниками середньої ланки, під час прийняття відповідних рішень або поточного контролю діяльності структурного підрозділу.

Для ефективного управління лісовим господарством важливо сформувати комплекс управлінських заходів, спрямованих на комплексне використання природних ресурсів, покращення якості життя та збереження довкілля. Цього можна досягти впровадженням системи аналітичного обліку за сферами відповідальності, що досить актуально для розгалуженої структури підприємств лісового господарства. Головною метою такої системи має бути забезпечення управлінського

персоналу інформацією про комплексне і невиснажливе використання лісових ресурсів окремими підрозділами і відповідальними особами, а також реалізацію продукції лісового господарства, що є вирішальним фактором для забезпечення лісового господарства власними коштами. Тому, формуючи облікову політику, підприємства лісового господарства повинні визначати центри відповідальності, сфери відповідальності, методи планування витрат, способи збору й обробки даних, порядок і періодичність внутрішнього контролю тощо.

Висновки. Істотні особливості функціонування підприємств лісового господарства впливають на організацію та ведення обліку. Зміни в системі економічних відносин та реформування бухгалтерського обліку в Україні збільшили самостійність підприємств у вигляді формування облікової політики, яка дає змогу підприємствам маневрувати в системі визнаних методів, способів і процедур. Елементи облікової політики визначаються за відповідними об'єктами бухгалтерського обліку, щодо яких існують альтернативні варіанти. Розроблення і реалізація облікової політики залежать від досвіду облікового апарату і його структури, обсягів облікових і контрольних робіт, особливостей технології та організації виробництва, системи управління, організаційно-територіальної відокремленості. Вплив галузевих особливостей безпосередньо визначають об'єкти та елементи облікової політики.

Ліси України переважно є державною власністю. Господарювання в державних лісах здійснюють підприємства лісового господарства, але планування лісгосподарської діяльності і обстеження лісів повністю централізовані. Проте не врегульованими залишаються теоретичні та правові підходи щодо визначення та обліку окреслених об'єктів, що потребує подальших наукових досліджень. Виникає потреба у розробленні методичних рекомендацій галузевої системи обліку та методологічного обґрунтування теорії і практики формування облікової політики підприємств лісового господарства з метою набуття досвіду.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>. 2. Про облікову політику: Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/articie&art-id=58984&cat-id=34931>. 3. Лісовий кодекс України: за станом на 31.07.2009 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3852-12>. 4. Інструкція по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України: Затверджено наказом Міністерства лісового господарства України від 17 липня 1996 року № 72 (у редакції від 17.07.1996) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=z0459-96>. 5. Інструкція з обліку продукції лісозаготівель, лісопильництва і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України: Затверджено Наказом Держкомлісгоспу України від 19 грудня 2003 р. № 205. 6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 8–9. 7. Концепція реформування та розвитку лісового господарства [Текст] [Електронний ресурс] // Український лісовий ринок – Режим доступу: <http://woodex.ua/> 8. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики / [Пушкар М.С., Щирба М.Т.]: моногр.– Тернопіль: Карт-блани, 2010.–260 с.– ISBN978-966-7952-82-3.